

«ՏԵՂԵԿԱԳՐԻ» 1953 թ. ՀԱՄԱՐՆԵՐՈՒՄ ՀՐԱՊԱՐԱԿՎԱԾ ՀՈԴՎԱԾՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

Սովետական Միության Կոմունիստական պարտիայի Կենտրոնական Կոմիտեի, ՍՍՌ Միության Մինիստրների Սովետի և ՍՍՌԽ Գերագույն Սովետի Նախագահության կողմից

ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՂՆԵՐ

Վճռական պայքար ծավալել թշնամական իդեոլոգիայի ամեն տեսակի դրսևորումների դեմ
Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի տասնամյակը 12

ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Արտահամյան Ռ.— Թյուրքական ազրեսորների ջախջախումը Անդրկովկասյան ժողովուրդների կողմից Գանձակում 1723 թվականին 6
Առամյան Ա.— Փաստաթղթեր Շամիլի հակաժողովրդական շարժման մասին 6
Ազիզբեկյան Հ.— Սովետական Հայաստանի գիտնականների մասնակցությունը կոմունիզմի մեծ կառուցումներին 3
Ալիխանյան Ս.— Ազգությունների Գործերի ժողովրդական Կոմիսարիատին կից Հայկական Գործերի Կոմիսարիատի գործունեությունը 1
Արզումանյան Մ.— Սուրեն Սպանդարյանի պայքարը բուրժուական նացիոնալիզմի դեմ 2
Արզումանյան Մ.— Ստեփան Շահումյանը և 3-րդ Պետական դամայի ընտրական կամպանիան 10
Գրիգորյան Կ. Ն.— Հայկական կուլտուրական գաղութը Պետերբուրգում՝ XVIII դարում 9
Դուրյանով Բ. Տ.— Թյուրքական նվաճումների և Օսմանյան Թյուրքիայի ուղղա-ֆեոդալական կարգերի պատմության ֆալսիֆիկացիան Արևմուտքի և ԱՄՆ գիտնականների աշխատություններում 10
Խալեյան Ն.— Ստ. Շահումյանի հանդիպումները Վ. Ի. Լենինի հետ և նրանց նամակագրությունը 1903—1918 թթ. 11
Խառմանդարյան Ս.— Սոցիալիստական հայ ազգի ձևավորման հարցի շուրջը 11
Կառապետյան Ս. Խ.— Սովետական Ռուսաստանի դեմ անգլո-ամերիկյան իմպերիալիստների՝ Անդրկովկասից ձեռնարկած նոր արշավանքի կազմակերպման ձախողումը 1920—21 թվականներին 9
Դոնյան Ա.— Ն. Մ. Ամրոգիկի աշխատությունների հայերեն թարգմանությունների շուրջը 6
Հակոբյան Արշ.— Ռուս մեծ ժողովրդի մշտական օգնությունը Սովետական Հայաստանին՝ սոցիալիստական շինարարության տարիներին 3
Հակոբյան Ա.— Կուլտուրական շինարարությունը Սովետական Հայաստանում 1921—1925 թվականներին 8
Հովհաննիսյան Ար.— Անգլիայի և Ֆրանսիայի պայքարը ընդդեմ Հայաստանի միացմանը Ռուսաստանիս 3
Ակադ. Մանանդյան Հ.— Միջօրեագծի և երկրի մակերեսի աստիճանական չափումներն ըստ հին հայկական աղբյուրների 6
Մելիքոյան Ա.— Հովհաննես Սարգսյանյան 5
Միրզոյան Ա.— Երևանի 1724 թ. հերոսական պաշտպանությունը թյուրքական զավթիչներից 3
Սալլամյան Վ.— 451 թ. ազատագրական շարժման հետ կապված Բի հարցի շուրջը 12
Սեբուխյան Մ.— Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին և նրա պատմական նշանակությունը 7

- Պարսամյան Վ.— Պատմագիտության զարգացումը Հայաստանում 19-րդ դարի առաջին կեսում 6
- Սարգիսով Ս.— Անգլո-ամերիկյան ինտերվենցիան Անդրկովկասում 1918—20 թթ. և Անդրկովկասի ժողովուրդների պայքարը՝ իրենց ազատագրության համար 3
- Փափագյան Հ.— Անանուն տաշիկ աշխարհագիրը Հայաստանի, Ադրբեջանի և Արևելյան Վրաստանի աշխարհագրության և տնտեսական հարաբերությունների մասին (10-րդ դար)՝ 5

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

- Ասատրյան Աս.— Հայ պրոլետարական պոեզիայի սկզբնավորման պատմությունից 4
- Ասատրյան Աս.— Ստ. Շահումյանը և Հ. Հակոբյանի «Նոր առավոտ» պոեմը 10
- Գրիգորյան Հր.— Մայակովսկին և սովետահայ պոեզիան 7
- Երևանլի Աֆաև — Ժողովուրդների բարեկամության մեծ դրոշակակիրը 3
- Զարյան Ռ.— «Կենդանի դիակի» բեմական պատմությունից 9
- Ինենիկյան Ա.— Մի նոր էջ «Հյուսիսափայլի» պատմությունից 12
- Կարինյան Արտ.— Չերնիշևսկին և պարբերական մամուլի պատմության մի բանի հարցեր 7
- Հակոբյան Պ.— «Վերք Հայաստանի»-ի գրության թվականը 8
- Հաջիև Զեդի — Լ. Ն. Տոլստոյը բրդերի մասին և բրդական գրականության մեջ 10
- Հովնան Գ.— Ն. Գ. Չերնիշևսկու կապերը հայկական շրջանների հետ 19-րդ դարի 80-ական թվականներին 7
- Սարինյան Ս.— «Հյուսիսափայլի» ռեալիստական արձակը 12
- Ղազարյան Հովն.— Շ. Կուրդիսյանի ստեղծագործական վերելքը ռուսական առաջին ռևոլյուցիայի ժամանակաշրջանում 1
- Ղանալանյան Ա.— Ժողովրդական բանահյուսությունը հասարակական մտքի տարրեր հոսանքների գնահատությամբ 5
- Ղուկասյան Ջ.— Տիպականության հարցը Լ. Ն. Տոլստոյի ստեղծագործության մեջ 9
- Մամիկոնյան Հ.— Ն. Գ. Չերնիշևսկին և անցյալ դարի 50—60-ական թվականների հայ ռևոլյուցիոն գեմոկրատիան 7
- Մանուկյան Ալիս — Հ. Պարոնյանի գրական ժառանգության շուրջը 6
- Մանուկյան Ս. և Գյուլնազարյան Խ.— Հ. Հակոբյանի պայքարը բուրժուական նացիոնալիզմի դեմ 5
- Մկրյան Մ.— Սխալ կոնցեպցիաներ 19-րդ դարի 50—60-ական թվականների հայ ռևոլյուցիոն-գեմոկրատների և լիբերալների գնահատման մեջ 1
- Պարտիզանի Վ.— Առեղծվածի վերածված մի հարցի մասին 12
- Սիմոնովա Ա.— Տիպականության հարցի շուրջը 2
- Ստեփանյան Բ.— Մ. Նալբանդյանի «Երկրագործությունը որպես ուղիղ ճանապարհ» աշխատության արձագանքները 1862—1872 թթ. տասնամյակում 11
- Ալեքսեյ Կարպովիչ Զիվելեգով 1
- Ա. Հ. Տերտերյան 10

ԼԵԶՎԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

- Արամանյան Ս.— Արդի հայերենի պայմանական կամ ենթադրական եղանակը 9
- Վեմյան Խ.— Արևմտահայ բարբառների դասակարգման մասին 10
- Վերդյան Բ.— Դերանունների որոշման հարցի շուրջը 8
- Հ. Հ. Աճառյան 4

ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

- Ալեքսանյան Տ. Ա.— Ժամանակակից բուրժուական սոցիոլոգիայի ռեակցիոն էությունը 12
- Ռուսոյան Գ.— Սեմանտիկայի իդեալիզմի ռեակցիոն էությունը 4

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Ալավերդյան Գ.— Արդյունաբերության վիճակը նախառևոյուցիոն Հայաստանում	8
Բաղալյան Ա.— Հայաստանի ազգաբնակչությունը Ռուսաստանին միանալու ժամանակից մինչև մեր օրերը	5
Թրյան Հ.— Անգլո-ամերիկյան նավթային մոնոպոլիաների գործունեությունը Մերձավոր և Միջին Արևելքում	11
Խրիմլյան Ս.— Ի. Վ. Ստալինը արտադրողական ուժերի բնույթին արտադրական հարաբերությունների պարտադիր համապատասխանության տնտեսական օրենքի մասին	1
Խուրշուդյան Կ.— Երկաթուղիների էլեկտրիֆիկացիայի հարցի շուրջը	10
Կառապետյան Ա.— Արտադրական կարողությունների օգտագործման պրոբլեմն ուսումնասիրելու մեթոդիկայի մասին	14

ԱՐԽԵՈՂՈՒԹՅԱՆ

Ղափաղարյան Կ.— Սովետական հնագիտության անելիքները Ի. Վ. Ստալինի «Մարքսիզմը և լեզվաբանության հարցերը» աշխատության լույսի տակ	7
Մառտիրոսյան Հ.— VII—VI դարերի մ. թ. ա. Հայաստանի կուլտուրայի հարցի շուրջը	10

ԱԶԳԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ավդալ Ա.— Սովետական Հայաստանի բրդերի նոր կենցաղը	4
--	---

ԱՐՎԵՍ

Աթայան Ռ.— Արժեքավոր ներդրում հայ երաժշտական ժառանգության մեջ	5
Աղարարյան Ռ.— Հենինի հուշարձանը Երևանում	2
Բուստյան Յ.— Կոմիտասի էսթետիկական հայացքների բնութագրության շուրջը	10
Հաբուսյունյան Վ.— 7-րդ դարի աշխարհիկ ճարտարապետության մի նոր հուշարձան	8
Սանինյան Ալ.— Հայաստանի բազիլիկային կառուցվածքների կազմավորումն ու նրանց հետագա զարգացման ընթացքը	3
Սանինյան Ալ.— Սովետական Ադրբեջանի ճարտարապետության նվաճումները	7
Սուլթանյան Վ.— Մի քանի հայ երաժիշտ կատարողների արխիվները	6

ԵՂՐԱՅՐԱԿԱՆ ՌԵՍՊՈՒԲԼԻԿԱՆԵՐՈՒՄ

Ամիրանաշվիլի Շ.— Գեղարվեստական արժեքների գանձարանը	2
--	---

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԲԻԲԼԻՈԳՐԱՖԻԱ

Առաքելյան Վ.— Հայագիտական մի արժեքավոր երկի մասին	12
Գալստյան Ա.— Գ. Միքայելյանի «Կիլիկիայի հայկական պետության պատմությունը» գրքի մասին	7
Գրիգորյան Գր.— «Սասնա ծռեր» էպոսի երկրորդ հատորի հրատարակության առթիվ	4
Հաբուսյունյան Գ., Կծոյան Ա.— Քննադատական մի քանի դիտողություններ «Հայ ժողովրդի պատմության» առաջին մասի, 1951 թ. հրատ. վերաբերյալ	4
Մկրտչյան Հ.— Բարբառագիտական արժեքավոր աշխատություն	12
Մուրվալյան Ա.— Ակակի Շանիձե, Վրաց բերականության հիմունքները, հատոր 1-ին, ձևաբանություն, 1953, Թբիլիսի, էջ 020—672	12
Սուբխասյան Ա.— Գ. Միքայելյանի «Կիլիկիայի հայկական պետության պատմությունը» գրքի մասին	7
Տեղեկագիր 12 - 7	

ԼՐԱՏՈՒ

Գ. Ք.— Դիսերտացիաների պաշտպանություն	5
Գ. Վ.— Կոորդինացված խորհրդակցություն, նվիրված Լենդրկովկասի ժողովուրդների տնտեսագիտական մտքի պատմության զարգացման	11
Մ. Լ.— Դոկտորական դիսերտացիաների պաշտպանություն	1
Լաւրտիւրոսյան Լ.— Դիսերտացիաների պաշտպանություն	8
Սարգսյան Վ.— Գիտական սեսիա, նվիրված Ի. Վ. Ստալինի «Սոցիալիզմի Լկոնոմիկական պրոբլեմները ՍՍՌՄ-ում» աշխատությանը	1
Սեսիա, նվիրված Վրաստանում սովետական կարգերի հաստատման 32-րդ տարեդարձին	2
Ս. Վ.— Գիտական սեսիա, նվիրված ուսման մեծ ուսուցիչներ-դեմոկրատ Ն. Գ. Չերնիշևսկու ծննդյան 125-ամյակին	7
Ս. Վ.— Գիտական սեսիա, նվիրված Լ. Ն. Տոլստոյի ծննդյան 125-ամյակին	9
Ս. Վ.— Գիտական սեսիա, նվիրված սովետա-գերմանական բարեկամության միամսյակին	11
Ստեփանյան Գ.— Դիսկուսիաներ, նվիրված հայ հասարակական հոսանքների գնահատման հարցերին	1
Տ.— Է.— Գիտական սեսիա, նվիրված Լեդրբեցանում Սովետական իշխանության հաստատման 33-րդ տարեդարձին	5
Փ. Վ.— Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի ընդհանուր ժողովը	4
Ք. Վ.— Գիտական սեսիա, նվիրված Բաքվի 26 կոմիսարների գնդակահարության 35-րդ տարեդարձին և Ստեփան Շահումյանի ծննդյան 75-ամյակին	10

Перечень статей, опубликованных в номерах „Известий“ (обществ. науки) АН Арм. ССР за 1953 г.

№

От Центрального Комитета Коммунистической партии Советского
Союза, Совета Министров Союза ССР и Президиума Верховного Совета СССР 3

I

Передовицы

Развернуть решительную борьбу против всяких проявлений вражеской
идеологии 1

К десятилетию Академии наук Армянской ССР 12

II

История

Абрамян Р. — Разгром закавказскими народами турецких агрессоров в Гандже
в 1723 г. 6

Адамян А. — Документы об антинародном движении Шамиля 6

Азизбекян А. — Участие ученых Советской Армении в великих стройках ком-
мунизма 2

Акопян А. — Культурное строительство в Советской Армении в 1921—1925 гг. 8

Акопян Арш. — Постоянная помощь великого русского народа Советской Ар-
мении в годы социалистического строительства 3

Алиханян С. — Деятельность Комиссариата армянских дел при Народном Ко-
миссариате национальных дел 1

Арзуманян М. — Борьба Сурена Спандаряна против божужазного национа-
лизма 2

Арзуманян М. — Степан Шаумян и избирательная компания 3-й Государствен-
ной думы 10

✓ *Горянов Б. Т.* — Фальсификация истории турецкого завоевания и военно-фео-
дального строя Османской Турции в трудах ученых Запада и США 10

Григорян К. Н. — Армянская культурная колония в Петербурге в XVI в. 9

Иоаннисян А. — Борьба Англии и Франции против присоединения Армении к
России 3

Карпетян С. Х. — Провал организации нового похода англо-американских
империалистов против Советской России с Закавказья в 1920—1921 гг. 9

Кцоян А. — К армянским переводам работ Н. М. Амбодика 6

Манандян Я. А. — О градусах измерения меридиана и земной поверхности по
древнеармянским источникам 6

Мелконян А. — Ованес Саруханян 5

Мирзоян А. — Героическая оборона Еревана в 1724 году от турецких захват-
чиков 3

Налбандян В. — К вопросу, связанному с освободительным движением 451
года 12

Нерсисян М. — Присоединение Армении к России и его историческое значе-
ние 7

Папазян А. — Безымянный таджик-географ о географии и экономических от-
ношениях Армении, Азербайджана и Восточной Грузии (X век) 5

<i>Парсаян В.</i> —К развитию исторической науки в Армении в первой половине XIX века	6 —
<i>Саркисов Е.</i> —Англо-американская интервенция в Закавказье в 1918—1920 гг. и борьба народов Закавказья за свое освобождение	3
<i>Халеян Е.</i> —Встречи С. Шаумяна с В. И. Лениным и переписка между ними в 1903—1918 гг.	11
<i>Хармандарян С.</i> —К истории формирования армянской социалистической нации	11

III

Л и т е р а т у р а

<i>Аджие Джиди</i> —Л. Н. Толстой о курдах и в курдской литературе	10
<i>Акопян П.</i> —Дата создания „Ран Армении“	8
<i>Асатурян Ас.</i> —Из истории зарождения армянской пролетарской поэзии	4
<i>Асатурян Ас.</i> —Ст. Шаумян и поэма „Новое утро“ А. Акопяна	10
<i>Ганалаян А.</i> —Народное творчество в оценке различных течений общественной мысли	5
<i>Григорян Гр.</i> —Маяковский и армянская советская поэзия	7
<i>Гуксян З.</i> —Типичность в творчестве Л. Н. Толстого	9
<i>Ереванлы Акпер</i> —Великий знаменосец дружбы народов	3
<i>Зарян Р.</i> —Из сценической истории „Живого трупа“	9
<i>Инджикян А.</i> —Новая страница из истории „Юсисапайла“	12
<i>Казарян О.</i> —Творческий подъем Шумякян Кургиян в период первой русской революции	1
<i>Каринян Арт.</i> —Чернышевский и некоторые вопросы истории периодической прессы	7
<i>Мамиконян О.</i> —Н. Г. Чернышевский и армянская революционная демократия 50—60-х гг. прошлого столетия	7
<i>Манукян Алис</i> —О литературном наследии А. Пароняна	6
<i>Манукян С., Гюльназарян Х.</i> —Борьба А. Акопяна против буржуазного национализма	5
<i>Мкрян М.</i> —Ошибочные концепции в оценке армянских революционных демократов и либералов 50—60-х годов XIX в.	1
<i>Ованн Г.</i> —Связи Н. Г. Чернышевского с армянскими кругами в 80-х годах XIX века	7
<i>Партизун В.</i> —Об одном вопросе, превращенном в загадку	12
<i>Саринян С.</i> —Реалистическая проза „Юсисапайла“	12
<i>Симонова А.</i> —К вопросу о типическом	2
<i>Степанян Г.</i> —Отклики о труде М. Налбандяна „Земледелие как верный путь в 1862—1872-х годах“	11
<i>Алексей Карпович Дживелегов</i>	1
<i>А. А. Тертерян</i>	10

IV

Я з ы к о в е д е н и е

<i>Абрамян С.</i> —Условное или предположительное наклонение современного армянского языка	9
<i>Вемян Х.</i> —О классификации западноармянских диалектов	10
<i>Вердян Б.</i> —К вопросу об определении местоимений	8
<i>Ачарян Р. А.</i>	4

V

Ф и л о с о ф и я

- Алексян Т.*—Реакционная сущность современной буржуазной социологии 12
Брутян Г.—Реакционная сущность семантического идеализма 4

VI

Э к о н о м и к а

- Алехвердян Г.*—Состояние промышленности в дореволюционной Армении 8
Бадалян А.—Население Армении со времени присоединения ее к России
до наших дней 5
Карпетян А. Х.—О методике исследования проблемы использования произ-
водственных мощностей 12
Трян А.—Деятельность англо-американских нефтяных монополий на Ближнем
и Среднем Востоке 11
Хримлян С.—И. В. Сталин об экономическом законе обязательного соответ-
ствия производственных отношений характеру производительных
сил 1
Хуршудян К.—К вопросу об электрификации железных дорог 10

VII

А р х е о л о г и я

- Кафадарян К.*—Задачи советской археологии в свете труда И. В. Сталина
„Марксизм и вопросы языкознания“ 4
Мартirosян А. А.—К вопросу о культуре Армении в VII—VI вв. до н. эры 10

VIII

Э т н о г р а ф и я

- Авдал А.*—Новый быт курдов Советской Армении 4

IX

И с к у с с т в о

- ✓ *Агабабян Р.*—Памятник Ленину в Ереване 2
Арутюнян В.—Новый памятник светского зодчества в VII веке 8
Атаян Р.—Ценный вклад в наследие армянской музыки 6
Брутян Ц.—К характеристике эстетических взглядов Комитаса 10
Саинян Ал.—Достижения архитектуры Советского Азербайджана 7
✓ *Саинян Ал.*—Формирование базиличных строений Армении и ход их дальней-
шего развития 3
Султанян В.—Архивы некоторых армянских музыкантов-исполнителей 8

X

В братских республиках

- Амиранашвили Ш.*—Сокровищница художественных ценностей 2

XI

Критика и библиография

- Аракелян В.*—Об одном ценном труде по арменистике 12
Арутюнян Г., Ицоян А.—Некоторые критические замечания относительно
первой части „Истории армянского народа“ изд. 1951 г. 4

<i>Галстян А.</i> —О книге Г. Микаеляна „История Киликийского армянского государства“	7
<i>Григорян Гр.</i> —По поводу издания II тома эпоса „Сасна црер“	4
<i>Гр. К.</i> —Защита диссертаций	5
<i>Д. В.</i> —Координационное совещание, посвященное истории развития экономической мысли народов Закавказья	11
<i>К. В.</i> —Научная сессия, посвященная 125-летию присоединения Армении к России	3
<i>К. В.</i> —Общее собрание Академии наук Армянской ССР	4
<i>К. В.</i> —Научная сессия, посвященная 35-летию со дня убийства 26 бакинских комиссаров и 75-летию со дня рождения Степана Шаумяна	10
<i>Мартirosян Л.</i> —Защита диссертаций	8
<i>Мкртчян А.</i> —Ценный труд по диалектологии	12
<i>М. Л.</i> —Защита докторской диссертации	1
<i>Мурвалян А.</i> —„Акакий Шанидзе. Основы грамматики грузинского языка“, т. I, Морфология, 1953 г., Тбилиси, стр. 020—672	12
Общее собрание Академии наук Армянской ССР	11
<i>Саркисян В.</i> —Научная сессия, посвященная труду И. В. Сталина „Экономические проблемы социализма в СССР“	1
<i>С. В.</i> —Научная сессия, посвященная 125-летию со дня рождения великого русского революционера демократа Н. Г. Чернышевского	7
<i>С. В.</i> —Научная сессия, посвященная 125-летию со дня рождения Л. Н. Толстого	9
<i>С. В.</i> —Научная сессия, посвященная месячнику советско-германской дружбы	11
Сессия, посвященная 32-й годовщине установления Советской власти в Грузии	2
<i>Степанян Г.</i> —Дискуссии, посвященные вопросам оценки армянских общественных течений	1
<i>Сукиасян А.</i> —О книге Г. Микаеляна „История Киликийского армянского государства“	7
<i>Т. А. Э.</i> —Научная сессия, посвященная 33-й годовщине установления Советской власти в Азербайджане	5

